

Rahanpesulaki

06.09.2019

Mistä pankkitilisi rahat ovat peräisin? Kuinka paljon tienaat? Missä olet syntynyt? Näihin kysymyksiin saatat joutua vastaamaan asioidessasi pankissa. Syynä ei ole se, että pankki jollain tavalla epäilisi sinua, vaan rahanpesulain mukaan pankin on tunnettava asiakkaansa.

Miksi pankki kysyy?

Ei ole mikään uutinen, että järjestäytyneet rikolliset yrittävät pestä rahaa pankkien kautta. Kyseessä voivat olla ihmiskuljetuksen tuotot, huumekauppa, ihmiskauppa tai muu kansainväliseen rikollisuuteen liittyvä toiminta. Jotkut taas yrittävät hyödyntää pankkeja terrorismin rahoittamiseen.

On mahdoton sanoa, kuinka isoista summista on kyse, mutta Europolin viime vuonna tekemän arvion mukaan rahanpesussa pyörivä summa Euroopassa on vähintään 125 miljardia euroa vuosittain. Europolin entinen johtaja Rob Wainwright tosin arvelee luvun olevan "vähintään kaksinkertainen" Dagens Nyheter -lehden saamien tietojen mukaan.

Vuonna 2017 voimaan tulleen rahanpesulain tarkoituksena on vaikeuttaa pankkien huijaamista. Sekä Suomessa että Ruotsissa laki pohjautuu EU:n direktiiviin, joka edellyttää, että pankeilla on tietoa asiakkaistaan ja heidän liiketoimistaan.

Käytännössä laki tarkoittaa sitä, että asiakkaat joutuvat vastaamaan pankin esittämiin, joskus kiperiinkin, kysymyksiin. Jos pankin

mukaan jokin maksutapahtuma tai talletus vaikuttaa epätavalliselta tai sen tausta on jollain tavalla epäselvä, voi asiakas joutua vastaamaan kysymyksiin. Pankkivirkailija voi esimerkiksi kysyä, mikä maksutapahtuman tarkoitus on, mistä rahat ovat peräisin ja mihin ne on tarkoitus käyttää. Pankki saattaa myös pyytää nähtäväksi sopimuksia, kuitteja, laskuja tai muita tositteita.

Lisäksi pankilla täytyy rahanpesulain mukaan olla tieto myös siitä, onko asiakas poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö (PEP – Politically Exposed Person) eli onko asiakas tällä hetkellä tai aikaisemmin toiminut merkittävässä julkisessa tehtävässä valtiolla tai kansainvälisessä organisaatiossa. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi pääministerin tai toimitusjohtajan virkaa valtion omistamassa yrityksessä. Pankki tarvitsee tämän tiedon, koska PEP-henkilön riski joutua esimerkiksi lahjontarikoksen kohteeksi on korkeampi kuin muilla.

EU-tasolla tehdään jatkuvasti työtä rahanpesun ehkäisemiseksi. Viime syksynä Euroopan parlamentti teki päätöksen muun muassa siitä, että virtuaalisten valuuttojen, kuten bitcoinin, valvontaa vahvistetaan.

Artikkeli lehdestä Ålandsbanking 1/2019 (julkaistu 06.09.2019)
Teksti: Andreas Utterström, kuva: Adobe Stock

Kysymyksiä, joita pankki voi esittää sinulle:

- Kuinka paljon sinulla on tuloja ja säästettyä omaisuutta?
- Onko sinulla ammatti, jonka takia olet poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, tai oletko sellaisen henkilön perheenjäsen tai läheinen työkumppani?
- Oletko verovelvollinen muussa maassa kuin Suomessa?
- Kuka on yrityksen tosiasiallinen edunsaaja?

Kysymyksiä erikoisten tai poikkeavien tilitapahtumien yhteydessä:

- Mikä on tilitapahtuman tarkoitus?
- Mikä on varojen alkuperä?